

NÁRODNÁ
BANKA
SLOVENSKA
EUROSYSTÉM

VESTNÍK

Čiastka 12

Vydaná dňa 20. apríla 2021

Ročník 2021

OZNAMOVACIA ČASŤ

Odporúčanie útvarov dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska č. 1/2021 z 22. marca 2021 k vlastnému posúdeniu rizika a solventnosti

1

ISSN 1335-3365

Čiastka pre verejnosť – 6/2021

Odporúčanie
útvarov dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska
č. 1/2021 z 22. marca 2021

k vlastnému posúdeniu rizika a solventnosti

Národná banka Slovenska, útvary dohľadu nad finančným trhom, s prihliadnutím na usmernenia¹⁾ Európskeho orgánu pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA) v nadväznosti na ustanovenia § 23, § 25 a § 26 zákona č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o poisťovníctve“) a článok 262 a 306 delegovaného nariadenia Európskej komisie (EÚ) č. 2015/35 z 10. októbra 2014, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) (ďalej len „delegované nariadenie“) vydáva podľa § 2 ods. 9 zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov toto odporúčanie:

Článok I
Úvod

(1) Poisťovne alebo zaist'ovne by mali pri posúdení rizík, ktorým sú vystavené prijať prístup orientovaný na budúcnosť.

(2) Toto odporúčanie je zamerané na výsledok tohto posúdenia, a nie na spôsob jeho vykonania. Keďže odhad celkových potrieb solventnosti predstavuje vlastný pohľad poisťovne alebo zaist'ovne na svoj rizikový profil, ako aj kapitál a ďalšie nástroje na riadenie, krytie alebo znižovanie týchto rizík, poisťovňa alebo zaist'ovňa by sa mala sama rozhodnúť, ako tento odhad vykoná vzhľadom na povahu, rozsah a zložitosť rizík obsiahnutých v jej činnostiach.

(3) Toto odporúčanie sa vzťahuje na poisťovne alebo zaist'ovne so sídlom na území SR a na pobočky zahraničných poisťovní a pobočky zahraničných zaist'ovní. Pre účely tohto odporúčania sa pod pojmom poisťovňa chápe aj pobočka zahraničnej poisťovne a pod pojmom zaist'ovňa sa chápe aj pobočka zahraničnej zaist'ovne.

(4) Mimoriadne dôležité je, aby si predstavenstvo poisťovne alebo zaist'ovne uvedomovalo všetky závažné riziká tejto poisťovne alebo zaist'ovne, bez ohľadu na to, či sa riziká zohľadňujú vo výpočte kapitálovej požiadavky na solventnosť a či sú kvantifikovateľné alebo nie. Veľmi dôležité je tiež to, aby tieto predstavenstvo zohrávalo aktívnu úlohu pri vlastnom posúdení rizík a solventnosti, a to usmerňovaním procesov a kritickým hodnotením výsledkov.

(5) Toto odporúčanie sa vzťahuje aj na skupinu podľa § 81 až 123 zákona o poisťovníctve. Usmernenia podľa tohto odporúčania pre individuálne poisťovne alebo zaist'ovne sa aplikujú primerane aj na úrovni skupiny. Usmernenia pre skupinu sa zameriavajú na špecifiká skupiny pre vlastné posúdenie rizík a solventnosti, a to najmä vzhľadom na

¹⁾ Usmernenia Európskeho orgánu pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov k vlastnému posúdeniu rizika a solventnosti z 14.9.2015 (EIOPA-BoS-14/259 SK)

osobitné riziká skupiny alebo riziká, ktoré by mohli byť menej relevantné na individuálnej úrovni než na úrovni skupiny.

(6) Pre vykonanie jednotnej správy o vlastnom posúdení rizika a solventnosti podľa § 108 ods. 6 zákona o poisťovníctve je nevyhnutná vysoká úroveň konzistentnosti v rámci skupiny.

(7) Na účely tohto odporúčania sa rozumie:

- a) ORSA vlastné posúdenie rizika a solventnosti,
- b) úrovňou skupiny súdržný hospodársky subjekt skladajúci sa zo všetkých subjektov v skupine podľa § 82 zákona o poisťovníctve,
- c) skupinovou ORSA vlastné posúdenie rizika a solventnosti vykonávané na úrovni skupiny
- d) jednotnou ORSA správou správa pre orgán dohľadu o vlastnom posúdení rizika a solventnosti vykonané ak konečná materská spoločnosť na úrovni Spoločenstva vykoná, po súhlase orgánu dohľadu nad skupinou, posúdenie podľa § 26 zákona o poisťovníctve na úrovni skupiny a súčasne na úrovni dcérskych spoločností v skupine a vyhotoví túto správu, ktorá obsahuje všetky tieto posúdenia podľa § 108 ods. 6 zákona o poisťovníctve.

Článok II Usmernenia

Usmernenie 1 – Všeobecný prístup

(1) Poisťovňa alebo zaistovňa by mala vypracovať pre ORSA svoje vlastné procesy vrátane zodpovedajúcich a primeraných techník, ktoré budú prispôsobené jej organizačnej štruktúre a systému riadenia rizík, pričom sa zohľadní povaha, rozsah a zložitosť rizík obsiahnutých v jej činnostiach.

Usmernenie 2 – Úloha predstavenstva

(1) Predstavenstvo by sa malo aktívne zúčastňovať na ORSA vrátane riadenia spôsobu vykonávania posúdenia a kritického hodnotenia výsledkov.

Usmernenie 3 – Dokumentácia

(1) Poisťovňa alebo zaistovňa by mala mať minimálne nasledujúcu dokumentáciu o ORSA:

- a) koncepciu ORSA,
- b) záznam o každom ORSA,
- c) internú správu o každom ORSA,
- d) správu pre orgán dohľadu o ORSA.

Usmernenie 4 – Konceptia pre ORSA

(1) Konceptia pre ORSA podlieha schváleniu predstavenstvom. Konceptia by mala obsahovať minimálne:

- a) opis procesov a postupov zavedených na vykonávanie vlastného posúdenia rizika a solventnosti,
- b) prepojenie medzi rizikovým profilom, schválenými limitmi tolerancie rizika a celkovými potrebami solventnosti,
- c) informácie o:
 1. tom, ako a ako často sa majú vykonávať záťažové testy, analýzy citlivosti, reverzné stresové testy alebo iné relevantné analýzy,
 2. normách kvality údajov,
 3. frekvencii samotného posúdenia a odôvodnenia jeho primeranosti pri zohľadnení rizikového profilu poisťovne alebo zaistovne a volatility jeho celkových potrieb solventnosti vo vzťahu ku kapitálovej pozícii, a
 4. časovom rozvrhu vykonania vlastného posúdenia rizika a solventnosti a okolností, ktoré by vyžadovali potrebu vykonania vlastného posúdenia rizika a solventnosti mimo pravidelných časových plánov.

Usmernenie 5 – Záznam o každom ORSA

(1) Poisťovňa alebo zaistovňa by mala viesť primerané záznamy a dokumentáciu o každom ORSA a jeho výsledku.

Usmernenie 6 – Interné zdieľanie informácií o ORSA

(1) Poisťovňa alebo zaistovňa po schválení procesu a výsledkov predstavenstvom by mala oznámiť všetkým príslušným zamestnancom aspoň výsledky a závery týkajúce sa ORSA.

Usmernenie 7 – Odhad celkových potrieb solventnosti

(1) Poisťovňa alebo zaistovňa stanoví kvantifikáciu svojej kapitálovej potreby a opíše iné spôsoby riadenia všetkých materiálnych rizík bez ohľadu na to, či sú riziká kvantifikovateľné alebo nie.

(2) Poisťovňa alebo zaistovňa uskutoční pre identifikované materiálne riziká dostatočný rozsah záťažových testov alebo scenárov, ak je to vhodné, a tým zabezpečí dostatočnú bázu pre odhad celkovej kapitálovej potreby.

(3) Národná banka Slovenska odporúča poisťovniam s vysokým podielom EPIFP na vlastných zdrojoch, u ktorých tento podiel predstavuje viac ako 40% v životnom alebo neživotnom poistení, aby do rozsahu záťažových testov zväzili zaradiť vykonávanie EPIFP záťažového testovania, pozostávajúceho z nasledovných scenárov:

- a) Test citlivosti na EPIFP v Triede 2. Scenár zameraný na preukázanie pozície solventnosti v prípade, ak by bol EPIFP za životné poistenie zaradený do Triedy 2 vlastných zdrojov. Týmto by sa kvantifikoval dopad reklasifikácie EPIFP na menej likvidnú Triedu 2, a to dopad na vlastné zdroje, kapitálovú požiadavku na solventnosť a maržu solventnosti.
- b) Test výpadku poistného. Scenár zameraný na dopad výpadku poistného spôsobeného vysokým odstúpením od zmlúv (napr. o 40%) na vlastné zdroje, kapitálovú požiadavku na solventnosť a maržu solventnosti na najbližšie tri roky. Týmto by sa kvantifikoval vplyv rizika hromadného výpadku poistného z dôvodu narastajúceho rušenia poistných zmlúv.
- c) Test likvidity. Scenár by spočíval v porovnaní očakávanej likvidity na najbližšie tri roky a očakávanej likvidity pri náraste odstúpenia od zmlúv (napr. o 40%) pre zvolené hranice krytia (napr. 1, 6, 12 mesiacov). Týmto by sa preverila situácia, či je likvidita dostatočná aj pri zhoršených podmienkach.

Usmernenie 8 – Perspektíva odhadu celkových potrieb solventnosti

(1) Odhad celkových potrieb solventnosti by mal zohľadňovať očakávaný vývoj v budúcnosti, a to buď cez strednodobú alebo dlhodobú perspektívu, podľa toho ktorá je vhodnejšia.

Usmernenie 9 – Báza oceňovania a vykazovania celkových potrieb solventnosti

(1) Ak sa pri odhade celkových potrieb solventnosti použila odlišná báza vykazovania a oceňovania ako sa vyžaduje podľa zákona o poisťovníctve a delegovaného nariadenia, poisťovňa alebo zaistovňa by mala vysvetliť ako sa tým zabezpečí lepšie zohľadnenie osobitného rizikového profilu, schválených limitov tolerancie rizika a obchodnej stratégie poisťovne alebo zaistovne, pričom sa dodrží požiadavka na riadne a obozretné riadenie podnikania.

(2) Ak sa pri odhade celkových potrieb solventnosti použila odlišná báza vykazovania a oceňovania ako sa vyžaduje podľa zákona o poisťovníctve a delegovaného nariadenia, poisťovňa alebo zaistovňa by mala kvantitatívne odhadnúť vplyv tejto odlišnej bázy.

Usmernenie 10 – Nepretržité dodržiavanie kapitálových požiadaviek

(1) Poisťovňa alebo zaistovňa overuje dodržiavanie kapitálových požiadaviek podľa zákona o poisťovníctve a delegovaného nariadenia, ktorého súčasťou je minimálne:

- a) možné budúce materiálne zmeny v rizikovom profile,
- b) kvantita a kvalita vlastných zdrojov počas celého obdobia obchodného plánovania,
- c) skladba vlastných zdrojov v jednotlivých triedach, a ako sa toto zloženie môže zmeniť v dôsledku termínov umorovania, splatenia a splatnosti počas obdobia obchodného plánovania.

Usmernenie 11 – Nepretržité dodržiavanie požiadaviek pre technické rezervy

(1) Poisťovňa alebo zaistovňa zabezpečí, aby aktuárska funkcia:

- a) poskytla informácie ohľadne dodržiavania požiadaviek na výpočet technických rezerv,
- b) identifikovala možné riziká vyplývajúce z neistoty spojenej s týmto výpočtom.

Usmernenie 12 – Odchýlky od predpokladov výpočtu kapitálovej požiadavky na solventnosť

(1) Poisťovňa alebo zaistovňa by mala posúdiť, či sa rizikový profil odchyľuje od predpokladov výpočtu kapitálovej požiadavky na solventnosť a či sú tieto odchýlky významné. Poisťovňa alebo zaistovňa môže ako prvý krok vykonať kvalitatívnu analýzu, a ak táto analýza indikuje, že odchýlka nie je významná, kvantitatívne posúdenie sa nevyžaduje.

Usmernenie 13 – Prepojenie na proces strategického riadenia a rozhodovací rámec

(1) Poisťovňa alebo zaistovňa by mala zohľadniť výsledky ORSA a poznatky získané počas procesu ORSA minimálne v týchto oblastiach:

- a) riadenie kapitálu,
- b) obchodné plánovanie,
- c) vývoj a návrh produktov.

Usmernenie 14 – Frekvencia

(1) Poisťovňa alebo zaistovňa by mala vykonávať ORSA minimálne raz ročne.

Usmernenie 15 – Rozsah skupinovej ORSA

(1) Poisťovňa alebo zaistovňa s účasťou, holdingová poisťovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť má navrhnúť skupinovú ORSA tak, aby sa v nej premietla štruktúra skupiny a jej rizikový profil. V skupinovej ORSA majú byť zahrnuté materiálne riziká pochádzajúce zo všetkých subjektov, ktoré sú súčasťou skupiny.

Usmernenie 16 – Oznamovanie orgánom dohľadu

(1) Poist'ovňa alebo zaist'ovňa s účasťou, holdingová poist'ovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť má poslať Národnej banke Slovenska ako orgánu dohľadu nad skupinou správu pre orgán dohľadu o skupinovej ORSA. Dokument zaslaný Národnej banke Slovenska ako orgánu dohľadu nad skupinou s výsledkom skupinovej ORSA má byť vypracovaný v rovnakom jazyku ako pravidelné predkladanie informácií skupiny.

(2) Ak bola vypracovaná jednotná ORSA správa, poist'ovňa alebo zaist'ovňa s účasťou, holdingová poist'ovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť majú zaistiť, že ak člen alebo nový člen kolégia požiada o preklad do úradného jazyka jeho členského štátu, žiadajúcemu členovi sa včas poskytne preklad informácií z ORSA správy, ktoré sa týkajú prepojeného podniku daného členského štátu.

Usmernenie 17 – Špecifiká skupiny v oblasti celkových potrieb solventnosti

(1) Poist'ovňa alebo zaist'ovňa s účasťou, holdingová poist'ovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť by mala náležite posúdiť vplyv všetkých osobitných rizík skupiny a vzájomných závislostí týchto rizík v rámci skupiny a vplyv týchto rizík a vzájomných závislostí týchto rizík na celkovú potrebu solventnosti. Mali by sa zohľadniť špecifiká skupiny a skutočnosť, že niektoré riziká sa môžu na úrovni skupiny zvyšovať.

(2) V súlade s usmernením č. 5 o zázname každého ORSA má poist'ovňa alebo zaist'ovňa s účasťou, holdingová poist'ovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť zahrnúť do skupinovej ORSA aj opis toho, ako boli na účel posúdenia celkových potrieb solventnosti zohľadnené tieto faktory:

- a) identifikácia možných zdrojov kapitálu v rámci skupiny a identifikácia možných potrieb dodatočného kapitálu,
- b) posúdenie dostupnosti, prevoditeľnosti alebo zastupiteľnosti kapitálu,
- c) informácie o všetkých plánovaných prevodoch kapitálu v rámci skupiny, ktoré môžu mať materiálny vplyv na ktorýkoľvek subjekt skupiny, a o ich dôsledkoch,
- d) zosúladenie jednotlivých stratégií so stratégiami zavedenými na úrovni skupiny,
- e) osobitné riziká, ktorým môže byť skupina vystavená

Usmernenie 18 – Špecifiká skupiny v oblasti nepretržitého dodržiavania kapitálových požiadaviek

(1) V súlade s usmernením č. 5 o zázname každého ORSA má poist'ovňa alebo zaist'ovňa s účasťou, holdingová poist'ovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť

zahrnúť do skupinovej ORSA aj opis toho, ako boli na účel posúdenia nepretržitého dodržiavania kapitálových požiadaviek zohľadnené tieto faktory:

- a) identifikácia pôvodu dodatočných vlastných zdrojov skupiny a či existuje potreba dodatočných vlastných zdrojov,
- b) posúdenie dostupnosti, prenosnosti alebo vymeniteľnosti vlastných zdrojov,
- c) informácia o všetkých plánovaných prevodoch vlastných zdrojov v rámci skupiny, ktoré by mohli mať materiálny vplyv na ktorúkoľvek entitu skupiny, a ich dôsledkov,
- d) zosúladienie jednotlivých stratégií so stratégiami zavedenými na úrovni skupiny,
- e) osobitné riziká, ktorým môže byť skupina vystavená.

Usmernenie 19 – Osobitné požiadavky na jednotnú ORSA správu

(1) V prípade žiadosti o vykonanie jednotnej ORSA správy podľa § 108 ods. 6 zákona o poisťovníctve, poisťovňa alebo zaistovňa s účasťou, holdingová poisťovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť má poskytnúť Národnej banke Slovenska ako orgánu dohľadu nad skupinou:

- a) zoznam podnikov, ktorých jednotlivé posúdenia sú zahrnuté v jednotnej ORSA správe, vrátane dôvodu tohto rozhodnutia,
- b) opis toho, ako sú na úrovni týchto podnikov splnené požiadavky na systém správy a riadenia a najmä, ako sú správne, riadiace alebo dozorné orgány dcérskych spoločností zapojené do procesu posúdenia a schvaľovania výsledku,
- c) opis toho, ako je organizovaný jednotná ORSA správa tak, aby umožnil Národnej banke Slovenska ako orgánu dohľadu nad skupinou oddeliť jednotlivé hodnotenia pre iné orgány dohľadu v kolégiu,
- d) ak je to potrebné, osobitné uvedenie požadovaných prekladov s osobitnou pozornosťou venovanou časovému harmonogramu a obsahu.

Usmernenie 20 – Integrácia prepojených poisťovní a zaistovní tretích krajín

(1) Pri posúdení celkových potrieb solventnosti skupiny má poisťovňa alebo zaistovňa s účasťou, holdingová poisťovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť zahrnúť riziká činnosti v tretích krajinách jednotným spôsobom tak, ako ich uvádza v prípade činností v Európskom hospodárskom priestore a osobitnú pozornosť venovať prevoditeľnosti a zastupiteľnosti kapitálu.

Článok III **Zrušovacie ustanovenie**

Týmto odporúčaním sa zrušuje Odporúčanie Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska č. 5/2016 k vlastnému posúdeniu rizika a solventnosti pre sektor poistenia a zaistenia.

Článok IV **Účinnosť**

Toto odporúčanie nadobúda účinnosť dňom zverejnenia vo Vestníku Národnej banky Slovenska.

Vladimír Dvořáček v. r.
člen bankovej rady a výkonný riaditeľ
úsek dohľadu a finančnej stability
útvaru dohľadu nad finančným trhom
Národnej banky Slovenska

Júlia Čillíková v. r.
výkonná riaditeľka
úseku dohľadu a ochrany finančných
spotrebiteľov
útvaru dohľadu nad finančným trhom
Národnej banky Slovenska

Vydavateľ: Národná banka Slovenska, ul. Imricha Karvaša 1, 813 25 Bratislava 1,
IČO: 30844789

Periodicita: vychádza podľa potreby Národnej banky Slovenska

Objednávky vybavuje Národná banka Slovenska, odbor právnych služieb, legislatívne
oddelenie, Mgr. Magdaléna Oravcová 02/5787 2471, Ing. Mariana Vašková 02/5787 2472.

E-mail: vestnik@nbs.sk